

iki aylık
işçi gazetesi
mayıs-haziran
2022

Türkiye
Genel
Hizmetler
İşçileri
Sendikası
Yayın
Organı

DİSK/GENEL-İŞ emek

BU SAYIDA: Gelecek Kamuda, 15-16 Haziran, İşsizlik, Bilanço, Şiddete Teşvik, #emar

Sayı: 176

Hayat Çok Pahalı,
Emek Çok Ucuz!

emek'ten

Bu dönemde belediyelerin ücret politikasını belediye emekçisinin koşullarını geliştirmek için belirlemesi gerekiyor; gerekirse diğer yatırımlar ve hizmetler pahasına bile olsa ücret düzeyinin yüksek tutulması gereklidir.

1-SODEMSEN Adında Bir İşveren Kuruluşu

Aldığımız duyumlara göre SODEMSEN adlı işveren kuruluşu, kendisini DİSK/Genel-İş'i başarısız kılmakla işlevlendirmiştir. Sendikamızla anlaşan, toplu iş sözleşmesi bağtlayan belediye başkanları ya da şirket yöneticilerini arayarak neden anlaşma yaptıklarını, neden sözleşme imzaladıklarını azarlar tarzda hesap sorup hatta işi daha ileri noktaya taşıyıp tehdide kadar vardıklarını ifade edilmektedir.

Bizim bu tarz tehditkâr eylem ve söylemlere yanak dönecek bir örgüt olmadığımızı dost- düşman herkes bilir. Bu kuruluşun kurulmasına da itirazımız vardı ve bunu açıkça ifade etmiştik. Lakin kurulduktan sonra muhatap olarak dikkate aldık ve almaya da devam edeceğiz ama örgütümüze karşı hasmane tavırlarını da sineye çekecek durumda değiliz. Bu kuruluşun yönetimi ile teknisyen kadrosunu birbirinden ayırt ederek bu değerlendirmeyi yapıyoruz çünkü kuruluş yönetiminde birbirinden değerli saygın ve bizim de çok iyi ilişkiler içinde olduğumuz belediye başkanlarının bulunduğu bir gerçektir. Ancak başta genel sekreterleri olmak üzere bu kuruluşun teknisyen kadrosunda Sendikamıza karşı ideolojik ve politik bir tavır söz konusudur. Biz muhataplarımızı kapitalist sınıfa özgü duruşlarıyla da değerlendiririz; bu tip kuruluşlardaki düşmanca tavır da anlıyoruz. Yönetimin tüm yetkiyi devrettiği teknisyenlerin ideolojik-politik kavrayışlarına göre bu kuruluşları idare ettiğini ve bu tavırlarının da muhataplarıyla sorunlar yarattığını biliyoruz. SODEMSEN istediği ideolojiyi ve politikayı savunabilir nasıl ki biz işçi sınıfı ideolojisini ve sömürsüz bir dünya politik hedefini savunuyorsak onlar da kendi sınıflarının ideolojisini savunabilirler.

Bizim SODEMSEN'e naçizane tavsiyemiz yönetim kurulunun dizginleri eline almasından ibarettir. DİSK ve Genel-İş'e dost mu olacaklar yoksa düşmanlığa devam mı edecekler?

2-Erken Seçim Talep Ediyoruz

Çünkü ekonomi yönetilemez duruma gelmiştir; Çünkü emekçi halk geçinemez durumdadır; Çünkü işsizlik had safhadadır;

Çünkü tarımsal üretim tarihin en kötü günlerini yaşamakta ve çiftçiler soluksuz durumdadır; Çünkü küçük esnaf ölüm döşegindedir;

Çünkü işi olan işçiler için sendikalaşma işsiz kalmaya eşdeğerdir; sendikalı olup da toplu sözleşme şansına sahip olanlar için ise toplu sözleşmeyle ücret artışı olmasa da olur düzeyindedir;

Çünkü belediye şirket işçisi için ilave telediye hakkı hayal ötesi; Çünkü belediye şirket işçileri zorunlu emekli ediliyorlar vs. vs. vs.

Tüm bunlar ve daha sayfalar dolusu yazılabilecek demokrasi, eşitlik, özgürlük sorunları nedeniyle Cumhurbaşkanlığı Yönetimi'nin sorunların altında ezilmeye başladığı aşikârdır. O halde güvenoyu tazelemesi şarttır; halk kendilerine ya yeniden güvenoyu verecek ya da başka bir iktidara güvenoyu verecektir. Her halükarda bu işi uzatmanın bir yararı olmadığı açıktır.

3- Grevimiz Var

Bu dönem toplu iş sözleşmeleri zorlu geçecek; ülke ekonomisini sürükledikleri yer son 40 yılın en enflasyonist ortamı ve başta gıda olmak üzere emekçi ailelerin tüketim mallarına yapılan korkunç zamlardır. TÜİK'in açıkladığı enflasyon oranı -DİSK'in TÜİK önünde yaptığı açıklamada ifade ettiği gibi ekmeği küçültmeye dönük bir enflasyon açıklamasıdır. Oysa ENAG'ın yaptığı açıklamaya göre enflasyon oranı yüzde 150'yi bulmuş durumdadır. Bu ortamda toplu sözleşmelerde bırakın ENAG'ın açıkladığı seviyeyi TÜİK seviyesi bile hayal ötesi gibi; bu ortamı yaratan elbette belediyeler değil ama belediyelerin de işçiyle empati yaparak ücret seviyesini makul seviyelere taşıması şarttır. Bu dönemde belediyelerin ücret politikasını belediye emekçisinin koşullarını geliştirmek için belirlemesi gereki-

yor; gerekirse diğer yatırımlar ve hizmetler pahasına bile olsa ücret düzeyinin yüksek tutulması gereklidir. Bu aynı zamanda politik bir tutumdur, çünkü seçim sandığına belediye işçisinin ama'lar ve fakat'larla gitmesi gerekir. Belediye yönetimleri apolitik bir tutum sergileyemez.

Sendikamız öyle ya da böyle bu süreçten başarıyla ve güçlenerek çıkacaktır. Bugünlerde Sarıyer Belediyesi'nde çıktığımız grev bu sürecin test edileceği bir ortama işaret etmektedir. Test edilecek olan nedir? Hem Sarıyer Belediye Yönetiminin süreci nasıl değerlendireceği hem de Sendikamızın

grev sürecini nasıl yöneteceği. Bu iki konudan bizi birinci derecede ilgilendiren elbette sendikamızın grevi nasıl yöneteceği konusudur. Greve sendikamız grev olsun diye çıkmamıştır.

Ücret ve sosyal hak taleplerimiz Belediye tarafından karşılanmadığı için greve çıkmak zorunda kaldık. Bu grevi işçi kardeşlerimizi mağdur etmeden sürdürmek ve başarıyla sonuçlandırmak durumundayız. Grev sürdüğü müddetçe üyelerimizle dayanışmayı güçlendirmek ve toplumsal dayanışmaya da yol açmak gerekecektir.

“ Bizim tehditkâr eylem ve söylemlere yanak dönecek bir örgüt olmadığımızı dost-düşman herkes bilir. ”

4- Hizmet-İş, Doğu ve Güneydoğu Bölgelerindeki Belediyelerde Mülki Amirlerin Desteği ile Örgütlenmeye Çalışıyor

Kamuoyunda “kayyum ataması” olarak adlandırılan ancak aslında yönetimine el konulmuş söz konusu belediyelerde bugüne kadar sendikal örgütlülüğümüzü zor koşullarda muhafaza etmeyi başardık. Ancak son dönemde CB yönetimi tarafından yapılan vali atamaları nedeniyle başta Diyarbakır olmak üzere diğer illerde örgütlülüğümüze karşı Hizmet-İş'in başını çektiği bir saldırı kampanyasının başlatıldığını görüyoruz. Bu durum illerin en büyük mülki amirleri eliyle açıkça Türk Ceza Kanunu'nun ihlal edilmesi ve çiğnenmesidir. En büyük mülki amir böyle yaparsa o yerlerde yaşayan halkın vay haline demekten başka elimizden bir şey gelmez. Ama bu “elimizden bir şey gelmez” lafı tabii ki lafın gelişine söylenmiş bir söz aksine elimizden gelecek çok şey var. Sıralamak gerekirse kendi öz gücümüzle meydanı terk etmemek ilk elde yapacağımız iş; meydan boş değil ve Hizmet-İş bu gerçekliği er ya da geç anlayacaktır. Hizmet-İş her yerde yaptığı gibi o ya da bu belediye başkanının desteği; o ya da bu mülki idare amirinin kollaması ya da o ya da bu kamu kurumu müdürünün koruma kalkanı ile ayakta kalmaya ya da örgütlenmeye çalışıyor. İkincisi bu ortama yol açan mülki amirler hakkında hukuki girişimlerde bulunmak ve ucu nereye kadar giderse işin peşini bırakmamak. Sendikal hakları ihlal eden mülki amirlerin peşini bırakmayacağız; onlara buradan sesleniyoruz ve diyoruz ki yaptığınız eylemler açıkça evrensel sendikal hakların ihlalidir ve sizi tüm dünyaya afişe etmek boynumuzun borcu olur.

Son söz:

DİSK/Genel-İş kapitalizmle derdi olan, otokratik ya da buyurgan kamu yöneticilerine onların istediği dilden konuşmayı kendine görev bilmiş bir işçi sınıfı örgütüdür. Karşımızda yer alabilirsiniz ama bizi öteki yerine koyamazsınız; karşımızda olabilirsiniz ama bize emredemezsiniz; karşımızda olabilirsiniz ama iç işlerimize karışamazsınız; karşımızda olabilirsiniz ama bize karşı büyüklenemezsiniz; karşımızda olabilirsiniz ama bize ideolojinizi ve politikanızı dayatamazsınız.

**DİSK/Genel-İş
Genel Yönetim Kurulu**

15-16 HAZİRAN DİRENİŞİ

15-16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi'ne Bugünden Bakmak

Direnişe Giden Süreçte Neler Olmuştu?

Bundan 52 yıl önce, 15-16 Haziran 1970'de sınıf ve kitle sendikacılığını bastırarak isteyen dönemin hükümeti, sermayenin isteği doğrultusunda DİSK'i fiilen ortadan kaldırmaya dönük bir girişimde bulundu. Hükümet, Sendikalar Kanunu'nda değişiklik yaparak 1970'te, çalışma yaşamını ve temel sendikalar mevzuatını düzenleyen 274 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası ile 275 sayılı Sendikalar Yasası'nda değişiklik yapan bir tasarıyı, Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin işbirliğiyle önce Millet Meclisi'nden ardından Senato'dan geçirdi. Yapılan değişiklik, işçilerin sendika seçme özgürlüğünü önemli ölçüde kısıtlamakta, sendika değiştirmeyi güçleştirmekteydi.

Yasa taslağı 11 Haziran 1970'te Meclis'te görüşülmeye başlandı. Türk-İş yanlısı CHP milletvekillerinin de desteklediği tasarı sert tartışmalara neden olsa da 12 Haziran 1970'de kabul edildi. Kanunlaşan tasarı esas olarak Türk-İş'ten DİSK'e işçi akışını önlemeyi amaçlamaktaydı. DİSK ve bağlı sendikalar yeni yasaya tepki gösterdiler. Türkiye İşçi Partisi ise söz konusu yasa değişikliklerini Anayasa Mahkemesi'ne götürüleceğini açıklamış ve iptal davası açmıştı. Bu sırada 15-16 Haziran'da yaşanan büyük direnişin ardından CHP de tutumunu değiştirmiş ve tasarıyı eleştirmiş ancak buna rağmen 29 Mayıs 1970'te tasarı kabul edilmiştir.

"Sendika bolluğunu ortadan kaldırmak" gibi öngörüsüz, akıl dışı, ilkel bir düşünce-

nin ürünü olan bu kanunun iptali için bütün iletişim kanallarını kullanan, diyalog ve müzakereyle yapılan yanlıştan dönülmesi doğrultusunda çaba sarf eden DİSK'li sendikacıların sonuç alamaması üzerine 15-16 Haziran 1970'de, Türkiye'deki geniş çaplı ilk büyük işçi sınıfı eylemi gerçekleşti. İki gün süren eylemlerin sonucunda beş kişi hayatı kaybetti, 200 kişi yaralandı ve yüzlerce kişi gözaltına alındı. 17 Haziran günü pek çok işyerinde direnişler, üretim yapmadan makinelerin başında oturma ya da üretimi düşürme ve yavaşlatma biçiminde devam etti. 16 Haziran akşamı sıkıyönetimin ilan edilmesini takiben başta DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler olmak üzere, DİSK ve üye sendikaların yöneticileri ve eylemlere öncülük yaptığı düşünülen işçiler gözaltına alınıp tutuklandı. Tutuklananlar, haklarında halkı isyana teşvik etmek, mala zarar vermek, toplantı ve gösteri yasasını ihlal etmek gibi suçlamalarla yargılandılar. Toplam 260 kişi hakkında 69 ayrı dava açıldı.

Direniş, Hak Gasbını Önledi

Sonuçta, Anayasa Mahkemesi, "sendikalarla federasyon ve konfederasyonlarını kuruluşlarını daha başlangıçta olağanüstü zorlaştıran ve onların geniş ölçüde çalışmalarını sonucunda kendilerini beğendirerek üye sayılarını arttırmalarını engelleyici nitelikte olan" düzenlemeyi Anayasa'ya uygun görmedi. Bu nedenle de 274 sayılı Yasa'nın 1317 sayılı Yasa ile değiştirilen 9'uncu maddesinin 2 sayılı bendini ve a, b, c fıkralarını

Anayasa'ya aykırı buldu ve iptal etti.

15-16 Haziran 1970'de büyük bir direniş haklarına, geleceğine ve demokratik talep ve tercihlerine ipotek konmak istenen işçilerin mücadelesi, farklı bir boyut ve yeni koşullarda bugün de sürüyor. Evrilerek başka bir gerçekliğe bürünse de yaslandığı yine o onurlu geçmiştir.

Bugün de sendikal örgütlenme önüne engeller konuyor; sendikalaşma, grev, toplu sözleşme gibi temel haklarını kullanmak isteyen işçilere yönelik baskılar artmaya devam ediyor. İşsizlik, yoksulluk, güvencesizlik tırmanırken, insan onuruna yaraşır bir iş ve insanca yaşam koşullarını sağlayabilecek bir ücret için mücadele etmek daha önemli bir hale geliyor. Evrensel değerler olan demokrasi, eşitlik, özgürlük mücadelesini sürdürmek, belediye şirket işçilerinin kadro ve ilave tediye hakkını elde etmek gibi taleplerimizde ısrarcı olmak; işçilerin dayanışma eksenindeki birlik ve kararlılığıyla mümkündür. Geçmişten bugüne "zararlı" görülen ve önüne sürekli barajlar çekilen sendikaların özgürce örgütlenebilmesi, işçilerin, emekçilerin çabası ve direnci ile mümkündür ve işçilerin birliği vahşi kapitalizm koşullarından kurtuluşun da bileti olacaktır.

Kentleri Yaratan ve Yaşatan Fen İşleri İşçileri

GELECEK KAMUDA

23 HAZİRAN KAMU HİZMETLERİ GÜNÜ

Fen İşleri İşçileri

23 Haziran, 2002 yılında Birleşmiş Milletler (BM) tarafından Kamu Hizmeti Günü olarak, dünyanın birçok yerinde fark yaratan kamu görevlilerinin çalışmalarını tanımak ve onların sorunlarına dikkat çekmek amacıyla ilan edilmiştir. Bu gün dolayısıyla, "Gelecek Kamuda" diyerek; kamu hizmeti yapan işçilerin çalışmalarını kutlamak, artan fiyatlara meydan okumak ve insanca yaşayabilecek bir ücret ile daha fazla personel taleplerinin altını çizmek ve kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi ve ticarileştirilmesine karşı mücadele etmek amacımızdır. Sendikamızın da üyesi olduğu Avrupa Kamu Hizmeti Sendikaları Federasyonu (EPSU), her yıl belirlediği bir tema çerçevesinde kamu hizmetlerine dair çalışmalar yapmaktadır. Bu doğrultuda biz de kamu hizmeti gerçekleştiren işçilerin yaşadıkları sorunları aktarmayı önemsiyoruz.

Kamusal mekânlar insanların gündelik ihtiyaçlarını karşıladığı ve kültürel etkinliklerini gerçekleştirdiği, bireyleri birbirine bağlayan ortak mekânlardır. Sokakları, meydanları, parkları içeren ve binaları saran tüm boşlukları kapsayan kamusal mekânların kente en önemli katkısı birçok insanı buluşturarak sosyalleşme fırsatları ve etkileşim alanları oluşturmalarıdır. Bununla birlikte kent yaşamı, onu kolaylaştıran konforlu ve estetik standartlara ulaşması için hiç durmadan üretmeye devam eden işçilerin ellerinde şekillenmektedir. Kamu işçilerinin varlığı ve yaptıkları çalışmalar ile yarattıkları değer

konusundaki onları önceleyen ısrarlı tavrımız, işçi sınıfının görmezden gelinen emeğine verdiğimiz değerden kaynaklandığı kadar, toplum için nitelikli kamu hizmetinin artmasına yönelik amacımızdan da kaynaklanmaktadır.

Fen İşleri İşçilerinin Üretimi

Kentlerde yeni bir kamusal alan yaratmak, ortak kullanım alanlarımızı görüntü kirliliğinden tamamen uzaklaştırmak ve bulunmaktan keyif aldığımız bir çevre haline dönüştürerek; gürültü, aydınlatma, enerji, güvenlik, doğal afetler, felaketlere karşı, estetik faktörleri gözeterek standartlara uygun mekânsal alanların oluşturulması, planlanması, kurgulanması, tasarlanması ve inşa edilmesi ya da onarılması için büyük bir özveriyle çalışan belediyelerin "fen işleri" olarak adlandırılan birimlerinde çalışan işçiler, tam anlamıyla kentleri yaşatan işçilerdir. Bu nedenle burada bu alanda çalışan işçilerle ilgili söyleceklerimizle hem yaptıkları işin niteliği hem de yaşadıkları sorunlar bakımından toplumdaki farkındalığın artmasını amaçlıyoruz.

En basit haliyle gündelik yaşamımızı kolaylaştırmak için yolların açılması, asfaltlanması, bordür ve tretuarlarının yapılması, bozulan asfaltların, kaldırımların ve bordür tamiratları ve bakımlarının yapılarak hizmete sunulması, belediyeye ait tüm araç ve iş makinelerinin bakım, onarım ve ikmal işlerinin yapılması, belediyeye ait kültür merkezi, çocuk bakımevleri, spor tesisleri vb. yapıların projelendirilmesi, yapı izni alınması ardından inşaat kontrolörlüğünün yapılması; kamuya ait okul, ibadethane, muhtarlık, karakol ve aile sağlığı merkezleri gibi mekânların tadilat/onarım işlerinin yapılması işini üstlenen işçiler, Fen İşleri Müdürlüğüne bağlı olarak çalışır.

Belediyelerin Fen İşleri Müdürlüklerine bağlı olarak çalışan işçilerin çözülmeyi bekleyen sorunları var. Onlar, tüm toplumun yaşam koşullarını iyileştirmek, konforlu kentler üretmek için çalışırken; güvencesiz ve eşitsiz koşullarda yaşam mücadelesi veriyor. Yol yapım, bakım-onarım ve bu işler için üretim yapan atölyelerin işçileri, sağlık

ve güvenlik önlemlerinin artırılmasının yanı sıra eşit işe eşit ücret almak istiyor; haklarının korunmasını ve ücretlerinin artırılmasını talep ediyorlar ancak yaşadıkları sorunlar derinlemesine incelendikçe bu sorunların sınırları genişliyor.

Yol, Kaldırım, Bakım ve Onarım İşleri Yapan İşçilerin Sağlığı ve Güvenliği

Fen İşleri işçilerinin büyük çoğunluğu sahada inşaat işleri yapmaktadır. Çalışma yaşamında hâlâ büyük eksikliklerin yaşandığı alanlardan biri olan işçi sağlığı ve güvenliği sorunları, söz konusu inşaat işleri olduğunda daha da artmaktadır. Her iş günü yaklaşık 1'i ölümlü 21 iş kazasının gerçekleştiği inşaat sektörünün karayollarındaki çalışma alanlarında, iş güvenliği sorunlarının yanında trafik güvenliği sorunları da belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durumda güvenlik, çalışma alanlarındaki işçiler için olduğu kadar her gün binlerce insanın kullandığı karayollarındaki sürücüler ve yayalar için de hayati önem taşıyan bir sorun olarak önümüze çıkıyor.

Özellikle gece yapılacak çalışmalarda ışıklandırma ve uyarı sistemlerinin yetersiz olması ya da hiç kullanılmaması, çalışma alanına yönelik yeterli aydınlatmanın yapılmaması, uygun olmayan veya yetersiz bariyer kullanılması, kullanılan işaretleme tabelalarındaki kirlilik ve aşınma nedenlerine bağlı olarak kullanılan ekipmanların görülemez sorunları, uygun olmayan kişisel koruyucu donanımlarının kullanılması, yol şantiyesi çalışanlarının güvenli çalışma ortamının sınırlarını aşmaları ve trafik akışı olan bölgede dinlenme, izleme gibi tehlikelere neden olacak bilinçli ya da bilinçsiz hareketler yapmaları, sivil araç sürücülerinin güvenlik tedbirlerine ve hız sınırlamalarına uymamaları, kapatılmış yol şeritlerinde bariyer önlerine konulan hız kesici gibi sivil trafik akışını yavaşlatacak uygulamaların olmaması gibi nedenler de yine birçok kazanın nedeni olmaktadır. Bu tehlikeli çalışma ortamı fen işleri işçileri için her gün tuzaklarla dolu bir iş günü anlamına gelmekte

ve yeterli önlemlerin alınmamış olması ağır sonuçlar doğurmaktadır.

Asfalt Maruziyetine Karşı Cerrahi Maske!

Nitelikli kişisel koruyucu donımlara (KKD) erişim konusunda da sorunlar yaşayan işçiler -özellikle yol yapımında çalışanlar- hem toza karşı hem de asfalt yapımında kullanılan kimyasallara karşı yeterince korunmuyor. Kendilerine, toz ve kimyasallardan koruyan güçlü filtreleri olan maskeler yerine koruyuculuğu sınırlı ve ihtiyacı karşılamayan basit cerrahi maskeler verildiğini dile getiren işçilerin, bu eksiklikten dolayı yaşadıkları sağlık sorunları gün geçtikçe artmaktadır. Yol yapımında çalışan işçiler; maske, koruyucu giysi ve özellikle sıcaktan koruyan ayakkabıların standartların çok altında olduğunu söylüyor ve bu donanımların işçilerin sağlığını öncelenen bir yaklaşımla temin edilmesi gerektiğine dikkat çekiyor. Asfalt malzemesinin çok sıcakken çalışmayı gerektirmesi nedeniyle işçilerin asfalt sıcaklığına dayanıklı ayakkabı giymesi oluşabilecek kazaların önüne geçmesini önemini daha da artırmaktadır.

Asfalt maruziyeti, bu alandaki en önem-

Kamu yararı için kentleri yaratan ve yaşatan işçiler... Kentin karakterini onlar belirliyor.

li işçi sağlığı sorunudur. Bu maruziyetten kaynaklı genel sorunlara bakıldığında baş ağrıları, cilt döküntüleri, alerji ve hassasiyetler, yorgunluk hissi, iştahsızlık, boğazda ve gözlerde tahriş, öksürük ve deri iltihaplanmaları gibi birçok sağlık problemi görülmektedir. Asfalt maruziyeti ile meydana gelebilecek diğer ana tehlike asfalt dumanı ve karışımını oluşturan gazların solunumu ve cilt veya gözle teması sonucu oluşan sağlık etkileridir. Asfalt dumanı içerisinde, çalışanlar tarafından kolaylıkla solunabilen çok küçük, katı, havada taşınabilir parçacıklar bulunmaktadır ve bu parçacıkların solunması sonucu, akciğerde meydana gelen tahribatla birçok akut ve kronik sağlık etkileri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca asfalt karışımı içerisindeki birçok karışım maddesi koruyucu donanımı olmayan cilt tarafından emilerek kan dolaşımına karışmakta ve vücutta birçok farklı organa zarar verebilmektedir. Asfalt maruziyeti sonucu akut etkilerin görüldüğü kişilerde, sonrasında kronik etkiler de görülebilmektedir.

Yine özellikle yol şantiyelerinde ortaya çıkan başka sağlık problemleri de vardır. Gürültü maruziyeti bunlardan biridir ve uzun vadede ciddi işitme kayıplarına neden olabilecek bir maruziyettir. Ayrıca, işçiler hem psikososyal sorunlar yaşamakta hem de birtakım biyolojik faktörlerin etkisinde kalmaktadır. Psikososyal riskler; iş yükünün artması, mesai saatleri ve çalışma temposunun artmasıyla çalışanlar üzerinde öncelikle stres olmak üzere birçok olumsuz etkiye yol açmaktadır. Bütün bu olumsuz koşulların işçiler için olabildiğince ergonomik çalışma ortamları yaratılmasına yönelik çalışmalarla ve kişisel koruyucu donanımlarla (KKD) en aza indirgenmesi mümkündür.

Kamu yararı için kentleri yaratan ve yaşatan işçiler; kent yaşamının odak noktası olan sokaklar, meydanlar ve yaya yollarını, yaşamımızda önemli bir yer tutan ibadethane, okul ve sağlık ocaklarını bizler için kullanışlı ve konforlu hale getirmek için çabalyorlar. Kentin karakterini onlar belirliyor. Bu işçilerin sorunlarının muhatapları tarafından dikkate alınması ve çözüm üretilmesi gerekiyor.

Yolumuza çıkan dikenleri bizim için temizliyor, bizim için işleri kolaylaştırıyorlar. Onların yaşamlarına yapacağımız katkı, sorunlarını görmezden gelmeden haklarını teslim etmek ve koşullarını iyileştirmek için çaba sarf etmektir. Bu adil bir işbölümü olacaktır; öteki türlü olsa olsa bencilliktir.

3.700.000

İnsan Çalıştığı Halde Yoksul!

Gelir Yaşam ve Yoksulluk Araştırma Bülteni

İşçi sınıfının milli gelirden aldığı pay her geçen yıl düşerken, sermaye sınıfının payı arttı. Emekğin payı 7,3 puan azalarak yüzde 38,8'den yüzde 31,5'e geriledi

Sendikamızın Araştırma Dairesi emar'ın "Gelir Yaşam ve Yoksulluk Araştırma Bülteni" bugün yayımlandı.

Araştırma raporumuzun öne çıkan başlıkları şöyledir:

Türkiye'de Enflasyon, AB Üye Ülke Ortalamasının 9 Katı, OECD Üye Ülke Ortalamasının 8 Katı Oldu!

Türkiye'de enflasyon, Türkiye'de Mayıs ayı enflasyon oranının AB üye ülke ortalamasının 9 katı, OECD üye ülke ortalamasının da 8 katı oldu.

Yoksullar Enflasyon Karşısında Gıdaya Ulaşamıyor!

Gıda enflasyonunun artış oranı, genel enflasyon oranının çok üstündedir. Mayıs ayı TÜİK verilerine göre gıda enflasyonu yüzde 91,6 olarak açıklandı. Bu oran Nisan ayı AB üye ülke ortalamasında 8,6, OECD üye ülke ortalamasında ise 11,5'dir. Yani Türkiye'de gıda enflasyonu AB'nin 10,3 katı, OECD üye

ülkelerin ise 7,7 katıdır.

Sağlıklı Gıdaya Ulaşamayan Sayısı Pandemiye 4,6 Milyon Kişi Arttı!

Gıda enflasyonunun yüksekliği halkın gıdaya ulaşımını da zorlaştırdı. Son iki yılda, iki günde bir et ya da tavuk yiyemediğini söyleyenlerin sayısı 1,2 milyon arttı. 2019 yılında 27,1 milyon kişi (%33,6) iki günde bir et, tavuk vb. ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirtmiştir. 2021 yılına gelindiğinde ise bu sayı 4,6 milyon kişi artarak 31,7 milyon kişi ile yüzde 38,3'e yükseldi.

Pandemi Döneminin Kazananı Sermaye, Kaybedeni Emekçiler Oldu!

İşçi sınıfının milli gelirden aldığı pay her geçen yıl düşerken, sermaye sınıfının payı arttı. 2019 yılı 1. çeyreğinden 2022 yılı 1. çeyreğine katma değer içindeki emekğin payı 7,3 puan azalarak yüzde 38,8'den yüzde 31,5'e geriledi. Aynı dönemde katma değer içinde sermayenin payı 6,8 puan artarak yüzde 40,8'den yüzde 47,6'ya yükseldi. Veriler göstermektedir ki,

pandemi döneminin kazananı sermaye, kaybedeni emekçiler oldu. Bu durum yoksulluğu derinleştirdi, eşitsizliği artırdı.

3,7 Milyon Kişi Çalıştığı Halde Yoksul!

Çalıştığı ve bir geliri olduğu halde yoksul olduğunu belirten çalışanların sayısı ise 3,7 milyon kişiye (yüzde 13,6) ulaştı. Cinsiyete göre çalışan yoksulluğuna baktığımızda erkek çalışanların, kadın çalışanlara göre daha yoksul olduğu görülmektedir. Çalışan erkek yoksul sayısı 2,8 milyon kişi ile yüzde 14,8 iken çalışan kadın yoksul sayısı 882 bin kişi ile yüzde 10,6'dır.

Güvencesiz Çalışma Yoksulluk Riskini 3 Kat Artırıyor!

Güvencesiz çalışma, işçilerin yoksulluk riskini artırıyor. Türkiye'de sözleşme türlerine göre geçici bir işte çalışanların yoksulluk riski, sürekli çalışanlara göre çok daha fazladır. AB ortalamasında sürekli çalışanların yoksulluk riski 5,5 iken geçici bir işte çalışanların yoksulluk riski oranı yüzde 15'dir.

Tarlaya Değil

Okula!

*“Çocuk : “Anam,” dedi, “anam, yarın sabah gün ışmadan uyandır beni.” “Gene uyanmazsan?”
“Uyanmazsam iğne sok etime. Saçlarımı çek. Döv beni.”*

Çocuk boyuna yineliyor:

“Bak uyanmazsam ağzıma biber koy ha!..” “Acı biber, kırmızıbiber... Bir yakınsın ki ağzımı... Bir yakınsın ki... Hemencecik... Hemencecik uyanayım.”[...] Ana diz çöküp çocuğun üstüne yumulmuş, kımıldamadan bakıyor. Çocuğun başı yastıktan yana kaymış, boynu ipincecik, yüzü sarı. Derisi kemikten dökülecekmiş gibi kırış kırış... Ana hışımla, “uyandırmam” dedi. “Uyandırmam. Acımızdan öleceksek de ölelim. Bir çocuğun çalışmasından ne olur?”

Yaşar Kemal, “Sarı Sıcak”

12 Haziran günü, 2002’de küresel bir sorun olan çocuk işçiliğini önlemek amacıyla Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından “Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü” olarak ilan edilmiştir. Bu yıl “Çocuk İşçiliğini Ortadan Kaldırmak İçin Evrensel Sosyal Koruma teması ve “Çocuklar Tarlaya Değil Okula Gitsin!” sloganıyla farkındalık yaratılmaya çalışılıyor.

İşçilerin, yoksul emekçilerin hakları için mücadele eden sendikamız da, bunu aslında özellikle ve öncelikle çocukların insanca koşullarda yaşaması için yapıyor ve bu bilinçle yaptığı çalışmalarla çocuk işçiliğine duyarsız kalınmaması için çabalarını artırıyor.

Başlıca nedeni yoksulluk ve işsizlik olan çocuk işçiliği karmaşık bir sorunlar yumağıdır ve sonuçları son derece ağır ve yaralayıcıdır. Çocuk işçilik; çocukların, çocukluklarını yaşayamamasına, beslenme ve eğitim başta olmak üzere temel haklarından mahrum kalmasına ve dolayısıyla sağlıklı fiziksel ve zihinsel gelişimlerini engelleyen zararlı işler olarak tanımlanırken yapılan bütün araştırmaların da çocuk işçiliğinin çocukların ruhsal ve bedensel bütünlüğüne zarar verdiği ortaya koyuyor.

Türkiye’nin de imzacısı olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesine göre 18 yaşını doldurmamış her birey çocuktur.

18 yaşın altında, hane gelinine katkı sağlamak amacıyla çalışan her birey ise çocuk işçidir. Birleşmiş Milletlerin Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne taraf olan Türkiye, 18 yaşına kadar her insanı çocuk olarak tanımlamış olsa da İş Kanununda bulunan 15 yaş sınırı (14 yaşını doldurmuş) ile 18 yaşından küçük çocukların çalışmasına izin verilmektedir. Hafif ve az zamanlı işlerde 15 yaşını tamamlamış çocukların çalışması kabul edilebilirken, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun tanımladığı ve Türkiye’nin de taraf olduğu sözleşmeye göre, ağır ve tehlikeli işlerde çalışmanın asgari yaşı 18 olarak kabul edilmiştir.

Sayıların Söyledikleri, Yasayı ve Yasakları Anlamsız Kılıyor

Dünyada ve Türkiye’de çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik yapılan çalışmalara rağmen çocuk işçi sayıları hâlâ çok yüksek ve yükselmeye de devam ediyor. Yoksulluğun giderek arttığı, gelir dağılımındaki eşitsizliğin her geçen gün tırmandığı bir ortamda bu sayıların azalması şimdilik mümkün görünmüyor. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve UNICEF tarafından yayımlanan “Çocuk İşçiliği: Küresel 2020 Tahminleri” başlıklı rapora göre, Covid-19 pandemisinin de etkisiyle son 20 yılda ilk kez çocuk işçiliği yeniden artmaya başladı ve dünya genelinde 160 milyonu buldu. Rapor, şu anda toplam küresel rakamın yarısından biraz fazlasını oluşturan çocuk işçiliğinde 5 ila 11 yaş arasındaki çocukların sayısında önemli bir artışa işaret ediyor. Raporda; sağlıklarına, güvenliklerine veya ahlaklarına zarar verebilecek işler olarak tanımlanan tehlikeli işlerde çalışan 5-17 yaş arası çocukların sayısının 2016’dan bu yana 6,5 milyon artarak 79 milyona yükseldiği belirtiliyor.

Dünyada her 10 çocuktan 1’i işçidir ve 1,5 milyar çocuk, sosyal korumadan yoksun yaşıyor. Türkiye’de ise -kayıtdışı ve yasal olmayan yollarla gerçekleştiği için- tahminen 1 milyondan fazla çocuk işçinin varlığı söz konusu. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2019 verilerine göre, Türkiye’de yalnızca 2019’un dördüncü çeyreğinde 5-17 yaş aralığında 720 bin çocuğun çalışmak zorunda bırakıldığı görülüyor. Üstelik bu sayıya mülteci çocuklar dâhil değil.

Sendikamızın Araştırma Dairesi (em-ar)’ın “12 Haziran Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü Araştırma Raporu”na göre ise, Türkiye’de 1 milyondan fazla çocuk işçi var. TÜİK’in verilerinin eksikliğine dikkat çeken em-ar; bu verilerde çırak işçilerin, Suriyeli göçmen/mülteci çocuk işçilerin sayılarına yer verilmediğini belirtiyor: “Türkiye’de Göç İdaresi verilerine göre; 18 yaşının altında 1 milyon 742 bin 24 Suriyeli göçmen çocuk bulunmaktadır ve bu çocukların 677 bin 572’si 10-18 yaş aralığındadır. Bu çocukların birçoğu da yoksulluk ve eğitim olanaklarından yararlanamadığı için çalışmaya mecbur bırakılıyor. Resmi verilerdeki eksiklikleri dikkate alarak tahmini bir hesaplama yapıldığında; Türkiye’de çocuk işçi sayısına, sadece çırak işçi sayısı eklendiğinde bile en az 1 milyon 39 bin olduğu görülüyor”.

Dünyada çocuk işçilerin %70,9’u tarım, %11,92’i sanayi ve %17,2 hizmet sektöründe çalışıyor. Sanayide çalışan oran düşük olmasına rağmen, çocuklar en fazla riske sanayi işlerinde maruz kalıyor; bu alanda çalışan çocukların üçte biri tehlikeli işlerde çalışıyor. Türkiye’de ise, TÜİK 2019 verilerine göre “ekonomik bir faaliyette çalışan çocukların %30,8’i tarımda, %23,7’si sanayide ve

... bütün çocuklara koşulsuz ve karşılıksız maddi yardım yapılması, ilköğretim çağındaki çocuklara okullarda kahvaltı ve öğle yemeği verilmesi, yoksulların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde ücretsiz kreş ve anaokulları açılması; temelde bir insan hakları sorunu olan çocuk işçiliğinin önlenmesi için, çocukların eğitimlerine devam etmesi ve sağlıklı bir şekilde yaşayabilmeleri için sosyal devlet olma iddiasının ön koşuludur.

%45,5’i hizmet sektöründe yer alıyor. 5-14 yaş grubunda çalışan çocukların %64,1 ile tarım sektöründe, 15-17 yaş grubunda çalışan çocukların ise %51’i hizmet sektöründe çalışıyor”.

Yapılan araştırmalar Türkiye’de çocuk işçilerin %45 gibi bir oranının mevsimlik tarımda çalıştığına işaret ediyor. Tarımda çalışan çocukları hizmet sektöründe ve sanayide

çalışan çocuklar izliyor. İstatistikler bu çocukların yarısının okula devam edemediğini, haftada kırk saatten fazla ağır ve tehlikeli işlerde çalıştıklarını gösteriyor.

Ekonomik krizin derinleşmesi, peş peşe gelen zamlar, alım gücünün hızla düşmesi, temel gıdalara ulaşımında çekilen güçlükler, veliler ve okul çağındaki çocuklar üzerinde yıkıcı etki yaratıyor. Sağlıklı beslenemeyen, eğitime devam edemeyen ve bu eşitsiz yarışta her gün kaybeden çocukların geleceği de kararıyor.

Mevsimlik Tarım İşçisi Çocuklar

Türkiye’de yaygın olarak görülen çocukların mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştırılmasını, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) 182 Sayılı Sözleşmesi ‘en kötü biçimlerdeki çocuk işçiliği’ olarak tanımlıyor. Çalışma hayatının en dezavantajlı grubunu oluşturan tarım işçisi aileler yoksullar ve bu yoksulluk kuşaktan kuşağa aktarılıyor. Yoksulluk döngüsünün sürekliliğini de çocuk işçiliği sağlıyor. Başka gelir kaynakları, tasarrufları veya işsizlik yardımları olmadığı için, tarım işçisi aileler yiyecek, barınma, giysi, hijyen gibi temel ihtiyaçlarını bile karşılamada zorluk çekiyorlar ve bu yoksunluk hali çocuk emeğinin kullanımı da “kaçınılmaz” hale getiriyor.

Ülkemizdeki işsizliği azaltacak ve toplumsal eşitsizlikleri düzelterek sosyal bir değişim ve iyileşme sürecinin bir an önce başlaması öncelikle çocuklar için hayati önem taşıyor. Kaynakların sağlık ve eğitime aktarılması, dezavantajlı gruplara öncelik verilmesi, bütün çocuklara koşulsuz ve karşılıksız maddi yardım yapılması, ilköğretim çağındaki çocuklara okullarda kahvaltı ve öğle yemeği verilmesi, yoksulların yoğun olarak yaşadığı mahallelerde ücretsiz kreş ve anaokulları açılması; temelde bir insan hakları sorunu olan çocuk işçiliğinin önlenmesi için, çocukların eğitimlerine devam etmesi ve sağlıklı bir şekilde yaşayabilmeleri için sosyal devlet olma iddiasının ön koşuludur.

Kuşkusuz, biz bu mücadeleyi sürdüreceğiz; Yaşar Kemal’in “Sarı Sıcak” öyküsündeki Çocuk Osman’ın ve onun gibi daha nice-lerinin sabahları sıcak yataklarından kalkıp çalışmaya gitmek zorunda olmayacakları güzel bir ülke için, vazgeçen tarafta hiç olmayacağız, bu hepimizin Osman’a ve kardeşlerine borcudur.

DÖRT YILLIK BİLANÇO

Ülke ve Emekçiler Kaybetti

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde dolar ve avro kurları fırladı. 2018 ve 2022 arasında geçen 4 yılda dolar ve avro kurları ciddi yükseliş gösterdi. 2018 Haziran'da 4,8 TL olan dolar kuru 2022 Haziran'da 17,4 TL'ye, 2018 Haziran'da 5,5 TL olan avro ise 2022 Haziran'da 18,3 TL'ye yükseldi. Böylece başkanlık sistemiyle geçen dört yılda dolar ve avro kurları 3,5 katına yükselmiş oldu. Artan döviz kurları sebebiyle asgari ücret döviz cinsinden ciddi biçimde geriledi. Ayrıca asgari ücretin kişi başına milli gelire oranı da geriledi.

Tek Kişilik Hükümet"

2017'de düzenlenen referandumunda kabul edilen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne 24 Haziran 2018'deki genel seçimle birlikte resmen geçildi, 9 Temmuz 2018 tarihinden itibaren de uygulanmaya başlandı. Bu sisteme geçişle beraber Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kimi yetkileri, cumhurbaşkanına aktarıldı. Cumhurbaşkanı, devletin başı oldu. Yürütme yetkisi, cumhurbaşkanına ait oldu. Cumhurbaşkanı partili oldu. Bakanlar cumhurbaşkanı tarafından meclis dışından atanabildi. Özetle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi "tek kişilik hükümet" oldu.

Yeni sistemde TBMM'nin çıkardığı kanunların yanı sıra Cumhurbaşkanı da kararnameler yayımlayarak yasal düzenlemeler gerçekleştirdi. Kararnameler ile yönetilen bir ülke haline geldik.

Geleceğimizin Nasıl Karartıldığının Belgesi

Tüm bunlar; "istikrar kalıcı hale gelecek, hızlı karar, gecikmeyen icraat ve etkili yönetimle ekonomik büyüme ivme kazanacak" vadiyle yapıldı ama yine söylendiği gibi olmadı. Referanduma gittiğimiz o günlerde şu uyarıyı yapmıştık: "Anayasa referandumu dikkat! Geleceğimizi oyluyoruz. Demokrasi ile yönetilen hiçbir ülkede olmayan bu sisteme, demokrasi için, çoğulculuk için, ülkemizin, çocuklarımızın geleceği için HAYIR diyelim."

O günden bugüne baktığımızda geleceğimizin nasıl karartıldığını gördük. İktidarın vaatlerinin gerçekleşmemesi bir yana her geçen gün yaşamın her alanında hak ve özgürlükler başta olmak üzere, ekonomi, toplumsal yaşam, eğitim, sağlık gibi pek çok alanda hızlı bir gerileme yaşandı. Özellikle ekonomi, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildiğinden beri çok kötü bir performans sergiledi. Zaten kırılmalı olan Türkiye ekonomisi çökme noktasına geldi. Enflasyon oranları her gün arttı, işsizlik, kamu borcu, bütçe açığı, döviz kurları katlanarak çoğaldı, sanayi ve tarım üretimi ise sürekli olarak azalmaya devam ediyor.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından (24 HAZİRAN 2022), Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemi'nin 4. yılında, yayımlanan rapor ile bu sistemin verdiği zararları ortaya koydu. Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemi'nin emekçiye, köylüye, halka, ülkeye, kamusal hizmetlere, doğaya verdiği zarar ve tahribat gittikçe de büyüyor.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin asgari ücret, enflasyon, işsizlik, döviz kuru ve bölüşüm ilişkileri üzerine etkilerinin ele alındığı raporda çarpıcı bulgulara yer veriliyor. DİSK-AR, raporunun odağındaki rejim değişikliğinin sonuçlarını şöyle özetliyor:

"24 Haziran 2018'de yapılan seçimlerle başlayan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi sonrasında hem genel ekonomik göstergelerde hem de emek açısından yaşamsal öneme sahip göstergelerde ciddi bozulmalar yaşandı. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi enflasyon ve işsizliği artırırken bölüşüm göstergelerini kötüleştirdi. Asgari ücretin ve ücretlerin alım gücü düştü. Bölüşüm ilişkileri kötüleşti. Emeğin milli gelir içindeki payı azaldı. Dört yıllık Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi uygulaması ülkeye olduğu kadar çalışanlara, işçilere de zarar verdi:

• **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde, enflasyon yüzde 15'ten yüzde 78,62'ye fırladı!**

• **ABD doları 4,8 liradan 17,4 liraya yükseldi.**

• **2018-2022 arasında asgari ücret döviz cinsinden 92 dolar geriledi.**

• **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi döneminde geniş tanımlı işsizlik oranı 5,4 puan, geniş tanımlı işsiz sayısı 2,6 milyon arttı.**

• **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde emeğin milli gelir içindeki payı yüzde 37,8'den yüzde 31,5'e geriledi.**

• **Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi döneminde resmi enflasyon yüzde 15,4'ten yüzde 73,5'e, gıda enflasyonu yüzde 18,9'dan yüzde 91,6'ya yükseldi.**

Vaatlerin gerçekleşmemesi bir yana her geçen gün yaşamın ekonomi, toplumsal yaşam, eğitim, sağlık gibi fevakkade önemli alanlarında hızlı bir gerileme yaşandı.

Asgari ücret açlık sınırının altına geriledi!

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde dolar ve avro kurları fırladı. 2018 ve 2022 arasında geçen 4 yılda dolar ve avro kurları ciddi yükseliş gösterdi. 2018 Haziran'da 4,8 TL olan dolar kuru 2022 Haziran'da 17,4 TL'ye, 2018 Haziran'da 5,5 TL olan avro ise 2022 Haziran'da 18,3 TL'ye yükseldi. Böylece başkanlık sistemiyle geçen dört yılda dolar ve avro kurları 3,5 katına yükselmiş oldu. Artan döviz kurları sebebiyle asgari ücret döviz cinsinden ciddi biçimde geriledi. Ayrıca asgari ücretin kişi başına milli gelire oranı da geriledi.

Emar: Yoksullar gıdaya erişemiyor

Resmi enflasyon yüzde 15,4'ten yüzde 78,62'ye yükseldi. Sendikamızın Araştırma Dairesi emar'ın "Gelir Yaşam ve Yoksulluk Araştırma Bülteni" de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle ağırlaşan ekonomik krizin boyutları gözler önüne serilmişti. Ülkemizde, gıda enflasyonu yüzde 18,9'dan yüzde 93,93'e yükselirken, bu oran Nisan ayı AB üye ülke ortalamasında 8,6, OECD üye ülke ortalamasında ise 11,5'dir. Yani Türkiye'de gıda enflasyonu AB'nin 10 katından fazla olmuştur. emar ayrıca 3,7 milyon kişinin çalıştığı halde yoksul olduğunu ve yoksulların enflasyon karşısında gıdaya erişemediğini vurgulamıştı.

Alım Gücü Düştü

2018 Haziran'dan bu yana artan fiyatlar ve hayat pahalılığı sebebiyle alım gücü düştü ve yaşam zorlaştı; açlık ve yoksulluk sınırı yükseldi. 2018 Haziran'da açlık sınırı 6 bin 391 TL, kira, fatura, ulaşım gibi bir ailenin aylık tüm harcamalarını kapsayan yoksulluk sınırıysa 20 bin 818 TL oldu.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi döneminde geniş tanımlı işsiz sayısı 2,6 milyon arttı sonrasında işsizlik oranları daha da arttı. Başkanlık seçimi öncesi, Haziran 2018'de dar tanımlı işsiz sayısı 3 milyon 444 bin ve dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 10,7'yd. Nisan 2022'de dar tanımlı işsiz sayısı 409 bin artarak 3 milyon 853 bine ve dar tanımlı işsizlik oranı ise 0,6 puan artarak yüzde 11,3'e yükseldi.

Zarar Veriyor!

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile yoksul daha yoksul, varıl daha varıl oldu. Adaletsizlik arttı, eşitsizlik büyüdü. Sosyal haklar azaldı, kamusal hizmetler çöktü. Doğamız talan edilirken geleceğimizi karartıldı. Bu sistem işçiye, emekçiye, doğaya, ülkeye zarardır.

Çöküş İvme Kazandı

Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemiyle Çöküş İvme Kazandı!

"Bu yeni sistemde istikrar kalıcı hale gelecek. Hızlı karar, gecikmeyen icraat ve etkili yönetimle ekonomik büyüme ivme kazanacak" vaadiyle 24 Haziran 2018'de yapılan seçimlerde başkanlık sistemine geçen Türkiye'de, yine söylendiği gibi olmadı. O günden bugüne vaatlerin gerçekleşmesi bir yana her geçen gün yaşamın her alanında hak ve özgürlükler başta olmak üzere, ekonomi, toplumsal yaşam, eğitim, sağlık gibi pek çok alanda hızlı bir gerileme yaşandı. Özellikle ekonomi, Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sistemine (CBYS) geçildiğinden beri çok kötü bir performans sergiledi. Ekonomi kurumları bağımsızlığını kaybetti ve zaten kırılgan olan Türkiye ekonomisi çökme noktasına geldi. Enflasyon oranları her gün arttı, işsizlik, kamu borcu, bütçe açığı, döviz kurları katlanarak çoğaldı, sanayi ve tarım üretimi ise sürekli olarak azalmaya devam ediyor.

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından bugün (24 HAZİRAN 2022), Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sisteminin 4. yılında,

bir araştırma raporu yayımlandı. Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sisteminin asgari ücret, enflasyon, işsizlik, döviz kuru ve bölüşüm ilişkileri üzerine etkilerinin ele alındığı raporda çarpıcı bulgulara yer veriliyor. DİSK-AR, raporunun odağındaki rejim değişikliğinin sonuçlarını şöyle özetliyor:

"24 Haziran 2018'de yapılan seçimlerle başlayan başkanlık rejimi sonrasında hem

...
*ekonomi,
toplumsal
yaşam, eğitim,
sağlık gibi pek
çok alanda hızlı
bir gerileme
yaşandı*

genel ekonomik göstergelerde hem de emek açısından yaşamsal öneme sahip göstergelerde ciddi bozulmalar yaşandı. Başkanlık rejimi enflasyon ve işsizliği artırırken bölüşüm göstergelerini kötüleştirdi. Asgari ücretin ve ücretlerin alım gücü düştü. Bölüşüm ilişkileri kötüleşti. Emegın milli gelir içindeki payı azaldı. Dört yıllık başkanlık rejimi uygulaması ülkeye olduğu kadar çalışanlara, işçilere de zarar verdi:

Başkanlık rejiminde enflasyon yüzde 15'ten yüzde 74'e fırladı!

ABD doları 4,8 liradan 17,4 liraya yükseldi.

2018-2022 arasında asgari ücret döviz cinsinden 92 dolar geriledi.

Başkanlık döneminde geniş tanımlı işsizlik oranı 5,4 puan, geniş tanımlı işsiz sayısı 2,6 milyon arttı.

Başkanlık rejiminde emegın milli gelir içindeki payı yüzde 37,8'den yüzde 31,5'e geriledi.

Başkanlık döneminde resmi enflasyon yüzde 15,4'ten yüzde 73,5'e, gıda enflasyonunu yüzde 18,9'dan yüzde 91,6'ya yükseldi".

Mayıs Haziran

2022 Toplu İş Sözleşmesi İmzaladığımız İşyerleri

Sendikamız ile

Ataşehir Belediyesi arasında İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube Başkanı Murat Aydoğan ile Ataşehir Belediye Başkan Yardımcısı Hüseyin Hışman tarafından iki yıl süreli,

Beşiktaş Belediyesi arasında İstanbul 1 No'lu Şube Başkanı Mehmet Pehlivan ile Sodemsen Genel Sekreteri Cahit Korkmaz tarafından iki yıl süreli,

Ayancık Belediyesi Personel Ltd. Şti. arasında Samsun Şube Başkanı Mutlu Karabacak ile Ayancık Belediye Başkanı Hayrettin Kaya tarafından bir yıl süreli,

Kartal Belediyesi arasında İstanbul Ana-

dolu Yakası 1 No'lu Şube Başkanı Murat Aydoğan ile Sodemsen Genel Sekreteri Cahit Korkmaz tarafından iki yıl süreli,

Kemalpaşa Belediyesi Personel Ltd. Şti. arasında Trakya Şube Başkanı Selim Bilgin ile Kemalpaşa Belediye Başkanı Ergül Akçiçek tarafından üç yıl süreli,

Akarçay Görümlü Belediyesi arasında Samsun Şube Başkanı Mutlu Karabacak ile Akarçay Görümlü Belediye Başkanı Ali Güneş tarafından iki yıl süreli,

Beykoz Belediyesi arasında İstanbul Anadolu Yakası 2 No'lu Şube Başkanı Ali Sönmez ile Beykoz Belediye Başkanı Murat Aydın ta-

rafından iki yıl süreli,

Yenikent Belediyesi arasında Konya Şube Başkanı Mustafa Tamer ile Yenikent Belediye Başkanı Mehmet Emin Yumuşak tarafından iki yıl süreli,

Kadıköy Belediyesi arasında İstanbul Anadolu Yakası 1 No'lu Şube Başkanı Murat Aydoğan ile Sodemsen Genel Sekreteri Cahit Korkmaz tarafından iki yıl süreli,

Çağlayan Belediyesi Personel Ltd. Şti. arasında Tunceli Şube Başkanı Şükran Yılmaz Koç ile Çağlayan Belediye Başkanı Haydar Şahin tarafından bir yıl süreli toplu iş sözleşmesi imzalandı.

Yitirdiklerimiz...

Beylikdüzü Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Aziz Ramazan Şahintürk** 4 Mayıs'ta, Muğla Büyükşehir Belediyesi Emek Personel Ltd. Şti. işçisi **Hacer Hande Kötek** 6 Mayıs'ta, Burcu Apartmanı Yöneticiliği işçisi **Yurdağül Çetinkaya** 11 Mayıs'ta, Burhaniye Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Mehmet Kara** 12 Mayıs'ta, Edirne Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Burak Gökteş** 15 Mayıs'ta, İpsala Belediyesi İpsala Şehir Hizmetleri Ltd. Şti. işçisi **Ayfer Öz** 16 Mayıs'ta, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi TESKİ Genel Müdürlüğü işçisi **Fetin Çarpar** 21 Mayıs'ta, Mersin Büyükşehir Belediyesi MESKİ Personel A.Ş. işçisi **Mustafa Budak** 21 Mayıs'ta, Çankaya Belediyesi İmar A.Ş. işçisi **Muhammer Şengül** 24 Mayıs'ta, Edremit Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Yunus Kaplan** 26 Mayıs'ta, Çankaya Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Serdar Şenyurt** 27 Mayıs'ta, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi TESKİ genel Müdürlüğü işçisi **Gülten Canbaz** 31 Mayıs'ta, Çerkezköy Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Furkan Demirel** 2 Haziran'da, Edirne Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Mehmet Şahin** 4 Haziran'da, Karşıyaka Belediyesi KENT A.Ş. işçisi **Türkan Yüksek** 4 Haziran'da, Karşıyaka Belediyesi Personel

A.Ş. işçisi **Celal Uzun** 6 Haziran'da, İzmit Belediyesi BEKAŞ A.Ş. işçisi **Yalçın Temel** 7 Haziran'da, Muğla Büyükşehir Belediyesi MUSKİ Genel Müdürlüğü işçisi **Asım Akkuş** 8 Haziran'da, İzmir Büyükşehir Belediyesi İZELMAN A.Ş. işçisi **Abdullah Sargin** 10 Haziran'da, Samandağ Belediyesi işçisi **Nedim Erol** 11 Haziran'da, Maltepe Belediyesi MATAŞ A.Ş. işçisi **Nezvat Nirgiz** 12 Haziran'da, Adana Büyükşehir Belediyesi Ulaşım A.Ş. işçisi **Mehmet Yurtsever** 16 Haziran'da, Maltepe Belediyesi MATAŞ A.Ş. işçisi **Kenan Dolu** 19 Haziran'da, İzmit Belediyesi BEKAŞ A.Ş. işçisi **Tarkan Gümüüş** 20 Haziran'da, Nilüfer Belediyesi NİLBEL A.Ş. işçisi **Mevlüt Aydın** 22 Haziran'da, Şişli Belediyesi KENTYOL A.Ş. işçisi **Mahir Sertçelik** 24 Haziran'da, Beylikdüzü Belediyesi Personel A.Ş. işçisi **Recayi Kalburcuoğlu** 28 Haziran'da, Gerze Belediyesi Personel Ltd. Şti. işçisi **Ertan Kabakçı** 29 Haziran'da yaşamını yitirdi.

Hayatlarını kaybeden üyelerimizin ailelerine, yakınlarına ve işçi sınıfımıza başsağlığı diliyoruz.

Gizlenemiyor

8 MİLYON İŞSİZİ NASIL SAKLARIZ

“Ekonomik bir düzenin iyi işleyip işlemediğini görmek için her şeyden önce ücret karşılığında çalışmak isteyen herkese iş sağlanıp sağlanmadığına bakmak gerekir. İşsizlik sorunu sadece işsiz kalan bireylerin salt çalışıp çalışmaması meselesi değildir. Aynı zamanda işsizlerin maddi-manevi acı çekmesi demektir. Aynı zamanda istihdam yetersizliği var olan kaynakların sistemli kullanılmadığını da ifade etmektedir.” Sadun Aren

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından hazırlanan 10 Mayıs ve 10 Haziran 2022 tarihlerindeki “İşsizlik ve İstihdamın Görünümü” raporları ekonomik krizle birlikte artan işsizliği gözler önüne seriyor.

2022 Mart ayında, TÜİK verilerine göre mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 11,5, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsizlik oranı (âtil işgücü) ise yüzde 22,7 seviyesinde gerçekleşti. Ayrıca, Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2022 Mart ayında bir önceki aya göre 153 bin kişi artarak 3 milyon 894 bin kişi oldu.

DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanılarak yapılan hesaplama göre ise, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Mart 2022’de 8 milyon 356 bin kişi olarak gerçekleşti. Pandemi öncesine göre işsiz sayısı 1 milyon 536 bin arttı. TÜİK’e göre, Mart 2019’da yüzde 13,9 olan işsizlik Mart 2022’de yüzde 11,5’e düştü. Ancak geniş tanımlı işsizlik yüzde 19,7’den yüzde 22,7’ye yükseldi (Grafik 1).

TÜİK’in Nisan 2022 Hanehalkı İşgücü Araştırması (HİA) sonuçlarına göre, Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı (mevsim etkisinden arındırılmış) 2022 Nisan ayında bir önceki aya göre 65 bin kişi artarak 3 milyon 853 bin kişi

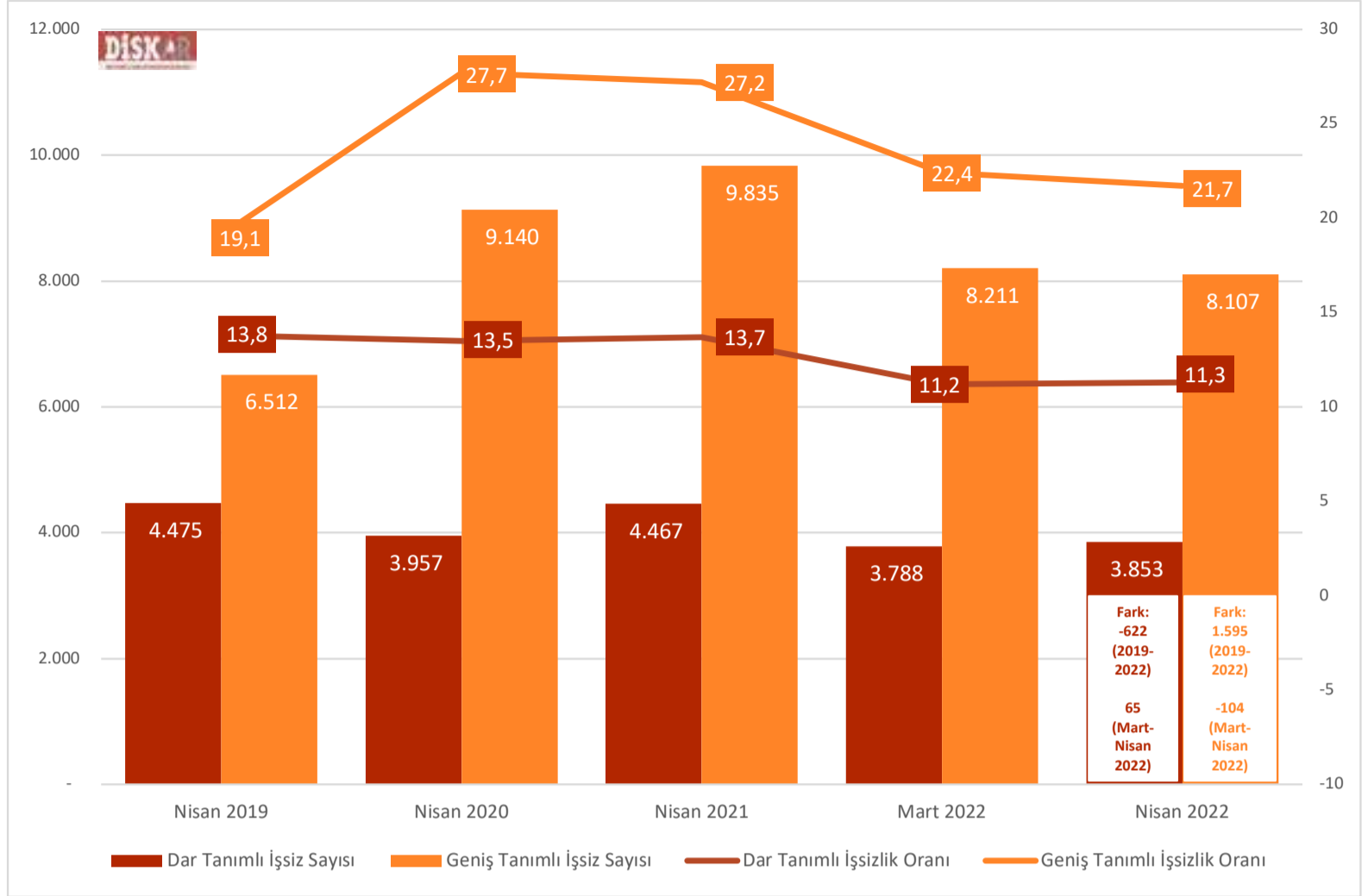
oldu. DİSK-AR ise, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısının Nisan 2022’de 8 milyon 107 bin kişi olarak gerçekleştiğini açıkladı.

Pandemi öncesine göre geniş tanımlı işsiz sayısı 1 milyon 595 bin arttı. TÜİK’e göre, Nisan 2019’da yüzde 13,8 olan işsizlik Nisan 2022’de yüzde 11,3’e düştü. Ancak geniş tanımlı işsizlik yüzde 19,1’den yüzde 21,7’ye yükseldi.

Rakamlar Dikiş Tutmuyor!

Başka bir devlet kurumu İŞKUR’un verileriyle TÜİK’in verileri arasında da önemli farklar var ve iki kurum arasında tutarlılık bulunmuyor. İŞKUR’a göre Mart 2021 ve

**Grafik 1: Dar ve Geniş Tanımlı İşsiz Sayıları ile İşsizlik Oranları
(Nisan 2019-Nisan 2020-Nisan 2021-Mart 2022-Nisan 2022) (Bin) (Yüzde)**

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Hanehalkı İşgücü Araştırması, Nisan 2022. DİSK-AR tarafından hazırlanmıştır.

Mart 2022 arası bir yıllık dönemde kayıtlı işsiz sayısı 2 milyon 664 binden 3 milyon 636 bine yükselerek 971 bin kişi arttı. TÜİK'e göre ise son bir yılda dar tanımlı işsiz sayısı bu dönemler arası 354 bin azaldı (Grafik 2). Böylece kayıtlı ve ankete dayalı işsiz sayılarının değişimi arasında 1 milyon 326 bin kişilik fark ortaya çıktı. Başka bir deyişle, İŞKUR'un kayıtlı işsiz sayıları son bir yılda yüzde 36,5 artarken, TÜİK'in işsiz sayıları yüzde 8,4 azaldı. İki verinin bu kadar farklı seyretmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. TÜİK'in yıllık işsizlik verilerinde İŞKUR'un bu eğilimi yer almıyor. DİSK-AR; "TÜİK'in yıllık işsizlik verilerinin salgın dönemindeki işten çıkarma yasağı nedeniyle karşılaştırılabilir olmadığını ve yıllık karşılaştırmada ciddi sorunlar olduğunu" belirtiyor.

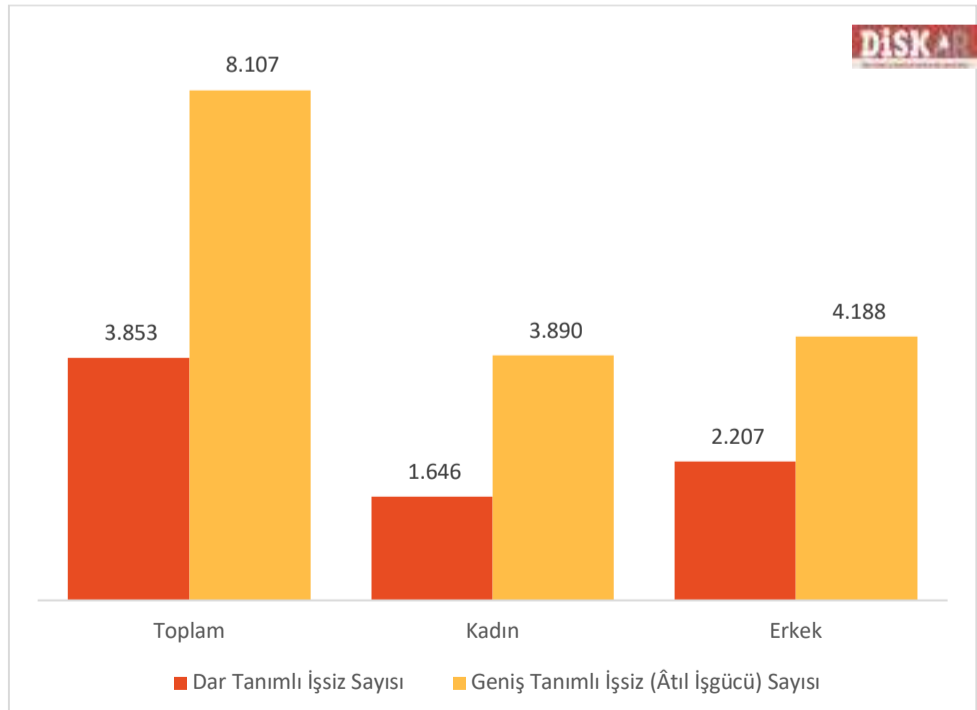
İŞKUR verilerine göre; Nisan 2021 ve Nisan 2022 arası bir yıllık dönemde kayıtlı işsiz sayısı 2 milyon 910 binden 3 milyon 584 bine yükselerek 674 bin kişi artmışken TÜİK son bir yılda dar tanımlı işsiz sayısının bu dönemler arası 614 bin azaldığını söylüyor. Böylece kayıtlı ve ankete dayalı işsiz sayılarının değişimi arasında 1 milyon 288 bin kişilik fark ortaya çıkıyor.

Kadın İşsizliği Yüzde 30!

Enflasyonla birlikte hayat pahalılığı her gün artarken işsizliğin de giderek tırmanması yoksulluğu derinleştiriyor. Ancak işsizlik de hayat pahalılığı gibi bu duruma sebep olan iktidar tarafından görmezden geliniyor. Cinsiyete göre işsizlik oranlarındaki artış ise kadınlar aleyhine tırmanmaya devam ediyor. Kadın işsizliğinin tüm işsizlik

türlerinde en yüksek kategori olarak tespit edildiği belirtilen raporda "mevsim etkisinden arındırılmış dar tanımlı işsizlik oranı erkeklerde yüzde 103 iken kadınlarda yüzde 13,9'a yükseldi. Geniş tanımlı işsizlik (âtil işgücü) erkeklerde yüzde 18,8, kadınlarda ise yaklaşık yüzde 30'dur. Geniş tanımlı kadın işsizliği ile geniş tanımlı erkek işsizliği arasındaki fark 11,1 puandır.

Grafik 5: Cinsiyete Göre İşsiz Sayıları (Dar ve Geniş Tanımlı) (Nisan 2022) (Bin)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Hanehalkı İşgücü Araştırması, Nisan 2022. DİSK-AR tarafından hazırlanmıştır.

Çöküyor! İŞÇİ HAKLARI

ITUC: İşçi Hakları Çöküyor, Türkiye İşçiler İçin En Kötü 10 Ülke Arasında

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun (ITUC) bu yıl dokuzuncusunu yayınladığı Küresel Haklar Endeksine göre Türkiye geçen yıllardaki gibi işçiler için en kötü 10 ülke arasında yer aldı.

ITUC, dünyada yükselen enflasyonun ve ekonomik durumun çalışanlar üzerindeki etkisini ortaya koyduğu raporunda "İşçi hakları yok oluyor" uyarısında bulundu.

148 ülkeyi kapsayan endekste Türkiye, Belarus, Brezilya, Kolombiya, Mısır, Myanmar, Filipinler, Eswatini ve Guatemala'yla birlikte anıldı.

Raporda, Dünya'da yaşanan krizin çoklu bir kriz olduğu, işçilerin de bu kriz alanlarının olumsuz sonuçlarıyla karşı karşıya kaldığı ve çok etkilendiği vurgulandı. Tarihi bir eşitsizliğin yaşandığının belirtildiği raporda, iklim acil durumu, pandemiden kaynaklanan geçim sorunu ve çatışmaların yıkıcı etkisi de vurgulandı.

Toplu Pazarlık Engelleniyor

İşçilerin karşılaştığı diğer sorunların da ele alındığı raporda yaşanan hak ihlalleri karşısındaki direnişe yapılan orantısız müdahalelere de dikkat çekildi: İşçilerin işyerlerinde demokrasi mücadelesi verdikleri, her beş ülkeden dördünün toplu pazarlığı engellediği ve ülkelerin üçte birinin işçilere şiddetle saldırdığı vurgulandı. Hükümetlerin sendikal örgütlülük karşısındaki acımasızlığı, sendikacıların her kıtada öldürülmesi, insan hakları ve

sosyal adaleti savunanların acımasız bir baskıya maruz kalması durumu ortaya konuldu.

Bilanço Çok Ağır!

Bangladeş, Kolombiya, Ekvator, Eswatini, Guatemala, Haiti, Hindistan, Irak, İtalya, Lesotho, Myanmar, Filipinler ve Güney Afrika'da sendikacılar öldürüldü.

Ülkelerin %87'si grev hakkını ihlal etti.

Ülkelerin %79'u toplu pazarlık hakkını ihlal etti.

Ülkelerin %77'si işçilerin sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkını engelledi.

Ülkelerin %66'sında işçilerin adalete erişme hakkı engellendi ya da kısıtlandı.

69 ülkede işçiler gözaltına alındı ve tutuklandı.

50 ülkede işçiler fiziksel şiddet gördü.

Ülkelerin yüzde 41'inde ifade ve toplanma özgürlüğü ihlal edildi.

Ülkelerin yüzde 74'ünde, yetkililer sendikaların tescilini engelledi.

Yeni Bir Toplumsal Sözleşmeye İhtiyaç Var

ITUC Genel Sekreteri Sharan Burrow'da, dünya genelinde yaşanan ekonomik durumu 'çoklu ve olağanüstü krizler' olarak nitelendirerek, 2022 Küresel Haklar Endeksinin, "Hükümetler ve işverenlerin, işçi haklarına saldırmasıyla istikrarsızlığın nasıl istismar

edildiğini ortaya koyduğunu" söyledi. Dünyanın yaşanan hasarı geri almaya başlaması için yeni bir toplumsal sözleşmeye ihtiyaç olduğunu, bu toplumsal sözleşmenin işler, ücretler, haklar, sosyal koruma, eşitlik ve kapsayıcılığı içermesi gerektiğini ifade etti.

Burrow:"Savaşların, otoriter hükümetlerin, sömürücü işverenlerin ve iklim üzerindeki hareketsizliğin sonuçlarından ilk zarar görenler çalışan insanlar. Bu krizlerle mücadele planlarında işçilerin çıkarları ön planda tutulmalı ve sendikaları aracılığıyla karar alma süreçlerinde söz sahibi olmalı. Tekel gücünün kötüye kullanıldığı, insan ve işçi haklarının ihlal edildiği, barış ve demokrasi mücadelesinin olduğu yerde, emekçilerin sendikaları adaleti, hakları ve temsili kazanmak için oradadır. Sendikalar olmadan, iklim değişikliği ve teknolojik değişim karşısında adil bir geçiş olmayacak.

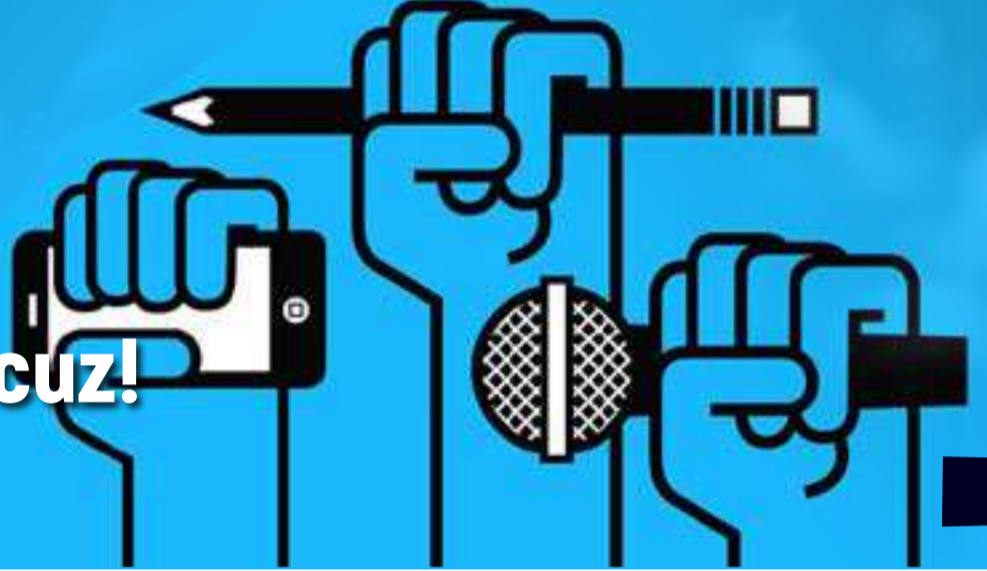
Mevcut Ekonomik Model İnsan Haklarını ve Çevreyi Hiç Sayıyor

2022 Küresel Haklar Endeksi, statükonun daha fazla devam edemeyeceğine dair bir kanıt. Mevcut ekonomik model, insan haklarını ve çevreyi hiçe sayan dibe doğru bir yarışı destekledi. Endeksten alınan dokuz yıllık veriler bunun yayıldığını gösteriyor.

İşçiler ve tüketiciler daha iyisini talep ediyor. İş, ücret, haklar, sosyal koruma ve eşitlik >>

Basın Açıklaması

**Hayat Çok Pahalı,
Emek Değeri Çok Ucuz!
Bu Böyle Gitmez!**

İşçiler ve emekçiler yaşanan ekonomik buhranın yıkıcı sonuçlarıyla karşı karşıyadır. Cumhurbaşkanlığı (CB) yönetimi ise bu buhran karşısında, ekonomik hayatta belirsizlik yaratan ve büyük çaplı dalgalanmalara yol açan isabetsiz ve bilim dışı politikalarındaki ısrarından vazgeçmiyor.

Hayatın her gün daha pahalı olduğu, emeğin ucuzlatıldığı, fakirden alınıp zenginin daha zengin edildiği bir ekonomi politikası sürdürülüyor. Bu ağır koşullar altında üyelerimizin ekonomik iyileştirme talepleri günden güne artmaktadır. Bu talepler son derece yerinde ve haklıdır. Çünkü bu ekonomik koşullar, işçiler ve ailelerinin yaşamlarını sürdürülemez bir noktaya getirmiştir. Hayat çok pahalıdır ama emek değeri çok ucuzlamıştır. Gıda fiyatları, elektrik-su-doğal gaz gibi kamu mallarının fiyatı ile akaryakıt fiyatları bir emekçi aile bütçesinin altından kalabileceği düzeyi çoktan geçmiştir.

Enflasyon, Cumhurbaşkanlığı Yönetiminin yanı sıra ısrar eden politik tutumu nedeniyle artık kontrol dışına çıkmıştır. TÜİK yönetimi-

nin enflasyon hesabı ile ENAG'ın (Enflasyon Araştırma Grubu) enflasyon hesapları arasında neredeyse yüzde yüz fark vardır. Bu da enflasyona bağlı ücret taleplerini etkilemektedir. Ayrıca, enflasyon bir aydan diğerine sürekli ve belirgin bir artış göstermektedir. Bu nedenle, örneğin sendikamızın bu ay bağıtladığı toplu iş sözleşmesi, takip eden aylarda güncellenme ihtiyacını doğurmaktadır.

Mevcut durumda bozulan ekonominin sorumlusu belediyeler değildir. Ancak belediye işçilerinin insanca yaşamasına yetecek ücret talebinin tek muhatabı belediye işverenleridir. Yaşanan olumsuzlukların faturasının sendikamıza kesilmek istenmesi ise asla kabul edilemez.

Belediyeler de bu süreçte ekonomik krizin bütçelerine olumsuz yansımalarına ve yaşadıkları zorluklara işaret etmektedir. Ancak belediye yönetimlerinden talebimiz; mali politikalarını ve faaliyetlerini, belediye hizmetlerini tüm zorlu koşullara rağmen sürdüren, gece gündüz demeden çalışan, kentleri yaratan be-

lediye işçi ve emekçilerini gözetten bir bakışla planlamasıdır.

Bağıtlanacak TİS'lerin ekonomik krizin üyelerimize yansımaları dikkate alınarak bağıtlanması kaçınılmazdır. Ayrıca TİS bağıtlanmış işyerlerimizde geline durum itibarı ile eriyen ücretlerde iyileştirme yapılması artık bir zorunluluktur. İnsanca yaşanabilecek bir ücret temel talebimizdir.

Son olarak tekrar ediyoruz ki, CB Yönetimi ekonomiyi istikrarlı bir şekilde felakete sürükleyen politikalarından vazgeçmelidir. Belediye şirket işçilerinin kadro hakkı verilmelidir. CB Yönetiminin, yandaşları ve sermayeyi koruyan ekonomi politikalarındaki ısrarına karşı durmaktan ve işçi ve emekçiler lehine politikaların uygulanmasını sağlamaktan başka çaremiz yoktur.

Bütün çabamız, emeğimizi, haklarımızı ve geleceğimizi ezdirmemek için sınıf siyasetini esas alıp, sendikal örgütlülüğümüzü artırıp güçlendirerek emek ve demokrasi mücadelesini büyütmezdür.

« talep ediyorlar. Güveni ve yaşamları yeniden inşa etmeye başlayabilecek yeni bir sosyal sözleşme talep ediyorlar.»

Türkiye'de Yasaklar ve Baskılar Devam
Endeksin Türkiye ile ilgili bölümünde "grev

yasakları", "sendikacıların tutuklanması" ve "sistemik sendika düşmanlığı" vurgulandı.

Türkiye'de 2022 yılında da işçi hakları ve özgürlüklerin ihlal edildiği, işçi eylemlerine yönelik polis müdahalesi ve sendikacılara yönelik baskılar ve tutuklamalar vurgulandı.

2021 yılı 1 Mayıs'ında 212 kişinin gözaltına alındığı da raporda yer aldı.

İşverenlerin sistemik bir şekilde sendika düşmanı uygulamalara devam ettiği ve örgütlenmeye çalışan işçileri işten attığı örnekleriyle aktarıldı.

Şiddete Teşvik

Kadına Yönelik Şiddete Teşvik: Haksız Tahrik İndirimi

Ülkemizde kadına yönelik şiddet ve şiddete bağlı ölümler neredeyse olağanlaştırılmaya çalışıyor. Her gün bir kadının vahşice öldürüldüğü davalara ve bu davalar sonrasında suçluların "haksız tahrik indirimi" ile cezalarının hafifletilmeye çalışıldığına şahit oluyoruz. 2021'in Haziran ayından bugüne medyaya yansıyan 39 kadın cinayeti davasında; en son Pinar Gültekin davası da dahil olmak üzere 23 farklı davada sanıklara 'iyi hal', 'haksız tahrik' ve 'cezanın sanığın geleceği üzerine etkileri' sebebiyle ceza indirimi uygulandı. Bununla yetinmeyip 12 yıl önce Münevver Karabulut cinayeti sonrasında kurulan "Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu", "aile yapısını bozuyor" bahanesi ile kapatılmak istendi.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı da bu ve benzer gerekçelerin bir yansıması olarak önümüzde duruyor.

Bu Kararlar Hukuki Mi Yoksa Politik Mi?

Haksız tahrik indirimi, "kişinin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işlemesi halinde ceza sorumluluğunu azaltan bir ceza indirimi" nedenidir. Ama davalarda haksız fiil olarak öne sürülen iddiaların gerçek olup olmadığını anlamak mümkün

değildir. Artık kendilerini savunamayacak durumdaki kadınlar için katiller istedikleri her şeyi söylemektedir. Katillerin söyledikleri gerçek olarak kabul edilmekte ve indirim uygulanmaktadır. Pinar Gültekin davasında da cinayeti işleyen kişi üç farklı savunma vermesine ve bunların birbiri ile tutarlı olmamasına rağmen "haksız tahrik indirimi" uygulandı. Kararda, "Avcı'nın, Gültekin'i yakmasının eziyet suçu değil cesedi ortadan kaldırmaya yönelik eylem olduğu" belirtilerek vahşice yapılan bir cinayete hu-

kuksal bir kılıf uydurulmuş, katilin cezası hafifletilmiştir.

Daha önce de kravat indirimi, pişmanlık, saygın tutum indirimi gibi absürt cezai indirimler uygulandığını görüyorduk. Fakat son dönemde kadınlara yönelik sokakta, evde ve işyerinde yaşatılan baskılar, hukuksal sürece de fazlasıyla yansıdı. Haksız tahrik indiriminden yararlanmak için katiller kadınları suçluyor; 'başkasıyla mesajlaşıyordu', 'arkadan erkek sesi geliyordu', 'beni aldatıyordu', 'erkekliğime laf etti', 'çocuk senden değil dedi' gibi sözlerle kadınların onurunu, gururunu ve yaşam hakkını hiçe sayarak öldürmek için gerekçeler üretiyor.

Kadın cinayetlerinde haksız tahrik indirimi uygulanmamalıdır. Bunun adı haksız tahrik indirimi değil, olsa olsa erkeklik indirimi olur. Bu kararlar, bir hukuk devletinde olmaması gereken kararlardır. Bunun ötesine geçen her karar da bu gerekçeyle politiktir ve kadını erkek ile eşit görmeyen, öteleyen, ikincilleştiren bir toplumsal yapının ve zihniyet ürünüdür.

Kadınların yaşamlarından, emeklerinden, bedenlerinden ve kimliklerinden elinizi çekin...

İstikrarlı!

İstikrarlı Yükselişte(!) Yeni Perde

Enflasyonun yükselişi ile emeğin değersizleşmesi, istikrarlı(!) bir şekilde devam ediyor. Zam, zam üstüne gelirken yarınlarımız daha da belirsizleşiyor.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), mesken tarifesine yüzde 15, sanayi ve ticarethane tarifesine ise yüzde 25 zam açıkladı. %70'e dayanan resmi enflasyon ise yükselmeye devam ediyor. Akaryakıtta gelen zamlar durmak bilmiyor. Gıdadaki yıllık artış yüzde 115'e tırmanıyor. Emekçinin reel geliri hızla azalmaya devam ediyor. Kiralardaki fahiş artış oranlarıyla konut krizi emekçiler için ciddi bir sorun olmaya devam ediyor. Eğitimden sağlığa yapılan fiyat artışlarıyla kamusal hizmetler emekçiler için ulaşılmaz hale geliyor.

"Nasıl da Büyüdük" Palavrası

Tüm bunlar olurken, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Türkiye'nin bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 7,3 büyüdüğünü açıkladı.

Öncelikle bu büyüme nasıl bir büyüme açıklayalım.

Bu büyüme üretimden değil tüketimden kaynaklı bir büyüme. Enflasyonun yüksek oranda ve hızla arttığı bir ortamda "bugün ne alırsam kurdur" diye bakan tüketici, ileride, bugünkü fiyatlarla bu malları bulamayacaklarını düşünerek gerek kredi çekerek gerekse kredi kartlarına yüklenerek borçlanma yoluyla tüketime yöneliyor. Rakamlarda bunu doğruluyor; "Yerleşik hanehalklarının tüketim

harcamaları, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %19,5 arttı.[1]

Hanehalkının hizmetler sektöründeki tüketiminde ise yüzde 24,8'lik artış görüldü. 2021 yılında yayımlanan TÜİK'in Gelir Koşulları Araştırmasına göre bile 2020'ye göre konut alımı ve konut masrafları dışında borç veya taksit ödemesi olanların oranı 5,4 puan artarak %63,7 oldu. Muhtemelen bugün bu oran oldukça artmıştır.

Tüketimde bu kadar büyürken tarımdaki büyümenin yüzde 0,9' da kalması da yaşanan büyümenin balon olduğunu bize açıkça gösteriyor.

Büyüyen Kim?

İşin aslı büyümede değil gelir dağılımında. GSYH'den en düşük payı (yüzde 6,1) alan nüfusun yüzde 20'sinde kişi başına ortalama yıllık gelir 2.627 dolar iken, en yüksek payı alan nüfusun yüzde 20'sinde kişi başına ortalama yıllık gelir 20.110 dolar. Arada 7,6 kat fark var. DİSK-AR'ın açıklamasına göre; emeğin GSYH'deki payı %31,5'e düşerken sermayenin payı %47,6'ya çıktı. Emekçiler için güvencesizlik büyüyor, işsizlik büyüyor, yoksulluk büyüyor. Çalışabilir 64 milyonun sadece 20,8 milyonu kayıtlı tam zamanlı istihdamda yer alıyor. Geniş tanımlı işsizlik ise %22,6.

Emekçilere Kaybettirenler Sermayeyi Zenginleştiriyor

Yüksek enflasyon ve döviz kurlarındaki artış halkın geçim derdini kat kat artırırken ihracat yapan sermayeyi daha da zenginleştirdi. Araştırmaya göre İSO 500'ün 2021'de faaliyet kârı yüzde 139 oranında artarak 143 milyar liradan 342 milyar liraya çıktı. Benzer bir durum ve kârlılık 1992-1997 dönemindeki yüksek enflasyon sürecinde gerçekleşmişti.

Zamlar yağarken, enflasyon tırmanırken, işçilere, emekçilere, emeklilere, dar gelirliilere hayat zehir edilirken insanca yaşamak ve insanca geçinebilmek için örgütlenelim, güçlenelim, mücadeleyi büyütelim.

[1] <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayri-safi-Yurt-ici-Hasila-I-Ceyrek-Ocak-Mart,2022-45549&dil=1>

1516 HAFIZALARIN DİRENİŞİ

Büyük Direniş Hafızalarda!

52 YILDIR

GENEL-İŞ EMEK GAZETESİ

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası Aylık Yayın Organı Mayıs-Haziran 2022, Sayı:176

Sahibi: GENEL-İŞ Sendikası adına Genel Başkan Remzi ÇALIŞKAN - Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Şükret SEVGENER

Yayına Hazırlık: DİSK/GENEL-İŞ Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü - **Yayın Türü:** Yaygın Süreli Yayın - **Yayın Şekli:** Aylık Türkçe

Yönetim Yeri: Çankırı Caddesi No: 28 Kat: 4-9 Ulus/ANKARA **Tel:** (0312) 309 15 47 **Fax:** (0312) 309 10 46

www.genel-is.org.tr * bilgi@genel-is.org.tr * basin@genel-is.org.tr

Basım Yeri: Buğra Matbaacılık Yapıcı İş Merkezi 74 / 32-33 İskitler/ANKARA (0312 342 19 18) **Baskı Tarihi:** Ağustos 2022